



Verslag beheersorgaan bibliotheek & GC Walschap

2 oktober 2017 – Bib Londerzeel

Aanwezig: Marie-Louise Borms, , Emiel De Cock (voorzitter), Edwin De Schepper, Stefaan Gunst, Fons Moeyersons, Maurice Verbelen, Lut Averhals, Patrick Bogaerts, Christine De Smedt, Veerle Langbeen, Greet Segers, Gerda Verhulst (schepen), Monique Van den Eede (afdelingshoofd WVT), Tim Lerno (secretaris)

Verontschuldigd: Kris Moeyersons, Koen Moeyersons, Arnold Rottiers, Els Van den Broeck, Mark Van Assche

Afwezig: Jackie Coeckelberghs, André Meysmans, Gilberte Aerts, Bart Van Doren

01 ONDERZOEK NAAR EEN MOGELIJKE VERHUIS VAN DE BIB

Op vraag van het bestuur wordt de mogelijkheid onderzocht om de bib te verhuizen naar het huidige OCMW-gebouw, nadat de OCMW-administratie wordt geïntegreerd in het administratief centrum.

Tijdens de vergadering werd de impact die deze beleidskeuze op de werking van de toekomstige bibliotheek zou hebben besproken en werd aan de leden gevraagd om hierover een gemotiveerd advies te geven.

Om dit debat te kunnen voeren werd door de bibliothecaris een visietekst opgesteld. In deze tekst worden 8 aspecten van de bibliotheekwerking behandeld, die elk van tegengestelde stellingen (mogelijke beleidskeuzes) voorzien werden.

De integrale tekst werd hieronder opgenomen in het verslag. De opmerkingen en de besluiten van het beheersorgaan werden bij elk van deze 8 stellingen weergegeven in [het blauw](#).

VAN DE BIBLIOTHEEK VAN VANDAAG NAAR DE BIBLIOTHEEK VAN DE TOEKOMST IN 8 STELLINGEN

De missie van de bib is de lokale gemeenschap beter maken met kennis en cultuur, maar “de bibliotheek van de toekomst” is een behoorlijk vaag begrip. Een helder beeld van waar we met onze bib naar toe willen is echter een cruciaal vertrekpunt om te kunnen bepalen wat daarvoor nodig is:

- Hoeveel ruimte heeft de bib nodig om de door het bestuur bepaalde beleidsvisie waar te maken?
- Welke competenties zijn hierbij onmisbaar?
- Wat is de minimale personeelsbezetting?
- Vereisen bepaalde beleidskeuzes bijkomende werkingmiddelen?

- Maken bepaalde beleidskeuzes besparingen mogelijk?

Door de stellingen in deze visietekst met de leden van het beheersorgaan te bespreken en deze daarna, samen met een gemotiveerd advies van het beheersorgaan, aan het bestuur voor te leggen willen we meer duidelijkheid scheppen voor iedereen die betrokken is bij het bibliotheekbeleid.

We hopen dat er uiteindelijk duidelijke beleidskeuzes voortvloeien uit deze discussienota en dat die gebruikt zullen worden als basis waarop alle toekomstige beleidsbeslissingen m.b.t. de toekomst van de bibliotheek worden geënt.

Ingrijpende veranderingen zoals de mogelijke verhuis van de bib en de aanpassing van de personeelsformatie kunnen en mogen niet gezien worden als een louter financieel of logistiek verhaal: de impact en de gevolgen van deze keuzes op de werking van de bibliotheek van de toekomst moet voor iedereen helder zijn, om hiervoor het nodige draagvlak te creëren.

Elke verandering creëert nieuwe mogelijkheden, maar ook nieuwe problemen, waarop een antwoord moet geformuleerd worden. Het is belangrijk om beiden vooraf zo helder mogelijk in te kunnen schatten. Ook de financiële kant van een investering blijft zonder een doordachte inschatting van de vereiste jaarlijkse werkingsmiddelen onvolledig en misleidend.

De tegengestelde versies van deze 8 stellingen zijn vaak eerder ongenueanceerd opgesteld, om alle mogelijke visies en keuzes zo helder mogelijk weer te geven. Uiteraard kan er meer nuance toegevoegd worden aan de versie die het beheersorgaan wenst te onderschrijven, kunnen er bijkomende argumenten meegegeven worden in de motivatie, of kan er een heel andere versie opgesteld worden,...

1) **Fysieke Collecties**

Het aanbieden van een brede, pluriforme en vraaggerichte fysieke collectie blijft ook in de toekomst een belangrijke dienstverlening. Deze collectie wordt samengesteld door competente medewerkers, zonder commerciële, levensbeschouwelijke, politieke of ideologische invloeden. Om de werklast te verminderen en om het selectieproces te optimaliseren wordt er waar mogelijk samengewerkt met andere bibliotheken (bv. bestellijsten van bepaalde collectieonderdelen + aankoopadvies delen,...).

Bepaalde collectieonderdelen, zoals bv. de muziekcollectie, boeten in de loop der jaren steeds meer aan belang in. Andere collectieonderdelen, zoals bv. graphic novels en strips, vertonen dan weer een zeer sterk toenemende vraag.

Globaal bekeken is het aantal uitleningen de voorbije 10 jaar met ca. 20% gestegen, waarmee we duidelijk ingaan tegen de Vlaamse trend, die licht dalend is.

Vandaag gelooft niemand nog dat het e-boek het fysieke boek gaat vervangen. Het maximale marktaandeel wordt in de Angelsaksische landen, waar e-boeken al ruim 10 jaar een veel groter succes kennen, vandaag geschat rond de 30%. In Vlaanderen zat de verkoop van e-boeken in de eerste helft van 2017 op slechts 4,1% van de boekenverkoop. Tot dusver komen hier elk jaar enkele procentpunten bij...

Stelling 1A:

Ook in de bibliotheek van de toekomst blijft de fysieke collectie erg belangrijk. Gezien de nog steeds stijgende uitleencijfers, het zeer kleine aandeel van "dood hout" (collectieonderdelen die vandaag ondermaats uitgeleend worden: cd's, grote letter boeken & magazijncollectie) en de vraaggerichte samenstelling (collectieonderdelen waar weinig vraag naar is, worden klein gehouden) is een sterke krimp niet te verantwoorden. Door een nulgroei te realiseren (evenveel afvoeren als dat er aangekocht wordt), blijft de collectie actueel en kan ze op een aantrekkelijke en ruimtelijke manier

gepresenteerd worden.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 1B:

In de bibliotheek van de toekomst wordt de fysieke collectie minder belangrijk, waardoor hier minder ruimte voor voorzien dient te worden. De informatieve opdracht van de bibliotheek en het brede, niet-commerciële karakter van de collectie primeren op de vraag naar populaire collectieonderdelen. Om een krimp te realiseren kan er daarom beter gebruik worden gemaakt van een kaasschaaf (alle onderdelen gelijkmatig laten krimpen, ongeacht de vraag), dan van een hakbijl (bepaalde minder populaire onderdelen stopzetten, zodat meer populaire onderdelen ongemoeid kunnen worden gelaten).

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 1C:

In de bibliotheek van de toekomst is de fysieke collectie minder belangrijk, waardoor hier minder ruimte voor voorzien dient te worden. De vraag naar populaire collectieonderdelen primeert op de informatieve opdracht van de bibliotheek en op het brede, niet-commerciële karakter van de collectie. Om een krimp te realiseren kan er beter gebruik worden gemaakt van een hakbijl (bepaalde minder populaire onderdelen stopzetten, zodat meer populaire onderdelen vrijwel ongemoeid kunnen worden gelaten), dan van een kaasschaaf (alle onderdelen gelijkmatig laten krimpen, ongeacht de vraag).

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 1D:

...

Opmerkingen vanuit het beheerorgaan:

De vraag van een mogelijke inkrimping stelt zich enkel in de context van de verhuis. De fysieke collectie moet los hiervan eigenlijk eerder uitbreiden en niet inkrimpen.

Een aantal werken moeten sowieso in de collectie aanwezig zijn en blijven. Anders is de collectie te beperkt: ofwel is er dan enkel plaats voor nieuwe werken, ofwel enkel voor bepaalde standaardwerken.

De meeste mensen verkiezen nog steeds fysieke boeken boven e-boeken.

Bij een te kleine collectie volwassenen en/of jeugd vervalt de ontmoeting tussen beide groepen.

De fysieke collectie is heel breed: fictie, non-fictie, tijdschriften,.... Sommige collectieonderdelen worden minder uitgeleend: daar kan afgevoerd worden.

De kaasschaaf is minder erg dan de hakbijl, wanneer we gedwongen worden om tussen beiden te kiezen.

Het aantal tijdschriften is in het verleden reeds sterk afgebouwd: bepaalde interessante tijdschriften zijn er niet meer.

De kaasschaaf toepassen op minder populaire onderdelen heeft als gevolg dat die onderdelen nog minder populair worden.

Een nulgroei impliceert dat er evenveel wordt afgevoerd als er wordt aangekocht: alles bijhouden is niet mogelijk.

Grote letter boeken, magazijncollectie en cd's presteren ondermaats: de hakbijl (stopzetten) is enkel hier verantwoord. Grote letter boeken kunnen eventueel naar woonzorgcentrum. Hoe communiceren we dit naar de burger?

Waarom collecties schrappen?

De keuze wanneer non-fictie met 50% krimpt (= hakbijl): ofwel populair in stand houden en minder populaire onderdelen (grotendeels) schrappen, ofwel alles met gemiddeld 50% verminderen. -> deze keuze kan op dit moment niet gemaakt worden door het beheersorgaan: hiervoor zijn gedetailleerde uitleencijfers van collectieonderdelen nodig.

In non-fictie kan geschrapt worden omdat de populaire rubrieken vandaag vooral online worden gezocht (bv. recepten,...) en minder fysiek. Maar: de uitleencijfers zeggen iets helemaal anders: non-fictie gaat nog steeds in stijgende lijn.

Niet populaire onderdelen kunnen soms niet populair zijn omdat er onvoldoende actueel en aantrekkelijk aanbod is: uitleencijfers moeten vergeleken worden met aankoopgegevens.

Van welke bibliotheek droom ik? Van deze bibliotheek!

Het gesprek over de toekomst van de bib moet gevoerd worden binnen het ruimere cultuurbeleid van Londerzeel: de bib heeft in onze gemeente een sterk culturele functie.

Is er al onderhandeld om het huidige gebouw te kopen?

Past de bib in het OCMW-gebouw (al of niet uitgebreid)? Dit is afhankelijk van de visie op de bibliotheek van de toekomst.

Een verhuis brengt extra werk en overlast met zich mee.

De nieuwe locatie is minder centraal gelegen, parkeerproblemen.

Cultuur is eerste slachtoffer bij besparingen: er komt al geen nieuw cultuurhuis.

Besluit van het beheersorgaan:

niemand denkt dat de fysieke collectie in de toekomst minder belangrijk wordt.

Enige nuance: volstaat een nulgroei (evenveel afvoeren als aankopen) of moeten we de fysieke collectie nog verder uitbreiden (rekken bijplaatsen)? Op deze vraag heeft het beheersorgaan geen eensluidend antwoord.

De hakbijl is niet problematisch voor collectieonderdelen die ondermaats presteren (grote letter boeken, cd's en magazijncollectie), maar voor alle andere collectieonderdelen mag hiermee zeker niet overdreven worden.

2) Digitale collecties

Steeds meer bibliotheken bieden digitale collecties aan. In onze bib kan je momenteel enkel e-boeken lenen op een e-reader van de bib. Heel wat andere bibliotheken bieden daarnaast ook toegang tot Go Press (digitale kranten en tijdschriften – kan zowel van thuis uit als enkel in de bib aangeboden worden, incl. gratis toegang voor scholen) en fundels (digitale prentenboeken). Sommige bibliotheken bieden ook digitale databanken aan. Vaak wordt er geëxperimenteerd met het ter beschikking stellen van tablets, waarop - binnen de muren van de bib - digitale kranten en tijdschriften gelezen kunnen worden. Daarnaast lopen er momenteel ook nog enkele pilotprojecten rond e-boeken uitlenen (anderstalige e-boeken + aansluiten bij de Nederlandse e-boekendienst).

Stelling 2A:

Digitale collecties (e-boeken, digitale prentenboeken, digitale kranten & tijdschriften, databanken,...) worden steeds belangrijker voor de bibliotheek van de toekomst. De bibliotheek moet hier vandaag volop op inzetten door voldoende middelen te voorzien, zelfs als dit ten koste gaat van de budgetten voor fysieke materialen, activiteiten,...

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 2B:

Digitale collecties (e-boeken, digitale prentenboeken, digitale kranten & tijdschriften, databanken,...) worden steeds belangrijker voor de bibliotheek van de toekomst. De bibliotheek moet hier vandaag voorzichtig mee experimenteren. Enerzijds is de vraag vandaag vaak nog te klein om grote budgettaire uitgaven te verantwoorden en anderzijds is het aanbod dat vandaag op de markt is niet altijd even relevant en interessant. De bib dient enkel in te zetten op de meest rendabele kansen, waarbij met relatief weinig middelen een grote en brede maatschappelijke meerwaarde kan gerealiseerd worden. Vooral de kennismakingsfunctie primeert hierbij: het is de taak van de bib om bezoekers vertrouwd te maken met nieuwe media en nieuwe technologie, met bijzondere aandacht voor doelgroepen die aan de verkeerde kant van de digitale kloof dreigen te belanden.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 2C:

Digitale collecties (e-boeken, digitale prentenboeken, digitale kranten & tijdschriften, databanken,...) worden niet belangrijker voor de bibliotheek van de toekomst. Bezoekers gaan zowel fysiek als online niet naar de bib voor digitale media, maar maken hiervoor uitsluitend gebruik van het commerciële aanbod. De bib heeft hierin geen enkele rol te spelen. Ook het dichten van de digitale kloof door het opnemen van een kennismakingsfunctie is geen taak voor de bibliotheek.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 1D:

....

Opmerkingen vanuit het beheerorgaan:

Het is vandaag niet noodzakelijk om zwaar in te zetten op bv. e-boeken,... De kost (financieel, tijd, energie, opleiding, expertise,...) dient steeds mee in rekening gebracht te worden.

Met LonderLab hebben we een voorsprong t.o.v. andere gemeenten. Ook hierbij vervult de bib een zeer belangrijke kennismakingsfunctie.

Besluit van het beheersorgaan:

Met betrekking tot de digitale collecties primeert de kennismakingsfunctie (stelling 2B).

3) **Bibliotheekfuncties**

De bibliotheek van vandaag doet veel meer dan boeken uitleenen. Het spreekt voor zich dat ook de bibliotheek van de toekomst geen boekenmagazijn met een uitleendienst wordt.

Vandaag heeft het bibliotheekgebouw als geheel een zeer sterk multifunctioneel karakter: elke vierkante centimeter wordt in de loop van een werkjaar op heel veel verschillende manieren benut en vervult voortdurend uiteenlopende functies, die als een complexe puzzel in elkaar haken. Door de ruimte die we vandaag ter beschikking hebben en door de opstelling kunnen conflicterende functies tegelijkertijd vervuld worden, door deze ver genoeg uit elkaar te trekken.

Tijdens grotere activiteiten zoals de Jeugdboekenmaanden, het slotfeest van Kinder- en Jeugdjury,... gaan we vandaag bv. vaak aan de slag met meerdere groepjes kinderen tegelijk, die we verspreiden over het gebouw.

Tussen de rekken van de volwassenenafdeling is vandaag bv. voldoende plaats om enkele tafels met stoelen te plaatsen. Op zich allerm minst bijzonder, maar het is belangrijk om even stil te staan bij de diverse functies die deze zeer eenvoudige infrastructurele voorziening dagdagelijks vervult:

- bezoekers die boeken uit het rek halen leggen ze op een tafelt en bekijken ter plaatse in alle rust welke titels ze mee naar huis nemen.
- bezoekers lezen ter plaatse tijdschriften, doorbladeren informatieve werken, of nemen op warme of drukke dagen zelfs de krant mee naar de koele en relatief rustige benedenverdieping.
- individuele studenten (vooral hogere studies) vinden tussen de rekken een relatief rustige plaats om te studeren. Ze gebruiken hierbij doorgaans hun laptop en ons wifi-netwerk.
- groepjes studenten (vooral secundair onderwijs) vinden tussen de rekken een plaats waar ze ongestoord een groepswork kunnen afwerken.
- De tafels en/of de ruimte worden gebruikt tijdens activiteiten om kinderen (vooral lagere school en kleuters) in kleine groepjes te laten werken, waarbij de groepjes elkaar niet storen.

Dit is slechts één eenvoudig voorbeeldje van het multifunctioneel gebruik van de bibliotheekruimte.

Functies zoals studieplekken in de bib zijn nooit bewust gecreëerd of als dusdanig gepromoot, maar groeiden in de loop der jaren organisch en spontaan, doordat studenten op de plekken gingen zitten waar ze zich het meeste thuis voelen. Je zal bijvoorbeeld zelden of nooit een student zien zitten tussen de (vaak oudere) krantenlezers.

Tijdens de zomervakantie gaan er geen filmvoorstellingen of andere activiteiten door in de ruimte op de bovenverdieping. Hierdoor kunnen we deze ruimte optimaal gebruiken voor de zeer populaire en groots opgevatte zomerzoektocht van Vlieg: gedurende 2 maanden trekken bijna 300 individuele kinderen hier elk met heel veel plezier een ruim half uur of meer voor uit!

Het merendeel van onze activiteiten voor klassen en voor individuele kinderen vereist bepaalde infrastructuur en attributen die gedurende de weken of maanden dat de activiteit loopt ter plaatse moet kunnen blijven staan.

Enkele publieksfuncties die we vandaag in de bibliotheek vervullen:

- Informatiebemiddeling
- Bibliotheekintroductie & -instructie individueel
- Bibliotheekintroductie & -instructie voor klassen & groepen
- hulp/controle bij gebruik zelfuitleenbalies, betaalautomaat, catalogus, plaatsingssysteem, online bibliotheekdiensten,...
- telefonische dienstverlening en informatiebemiddeling
- (snelle) dienstverlening en informatiebemiddeling via e-mail

- fysieke collectie uitlenen/terugbrengen/verlengen (99% via zelfuitleenbalies)
- nieuwe leners registreren / lidmaatschap verlengen (infobalie)
- openstaande bedragen betalen (100% via betaalautomaat)
- Uitlenen van e-boeken op een e-reader (infobalie)-
- reservaties plaatsen/ophalen
- aanvragen/ophalen materialen interbibliothecair leenverkeer
- LonderSpeel (vandaag 90% vrijwilligerswerk)
- Zadenbib (100% vrijwilligerswerk)

- verkoop fiets- en wandelkaarten
- verkoop gemeentelijke cadeaubonnen
- toeristische, culturele, maatschappelijke, gemeentelijke,... folders
- occasionele verkoop van tickets voor gemeentelijke activiteiten
- reservaties plaatsen voor eigen activiteiten & gemeentelijke activiteiten
- ophalen van lerarenkaarten i.s.m. Klasse

- individuele activiteiten voor kinderen (met of zonder ouders): bv. Kinder- en Jeugdjury, Zoektocht van Vlieg,...
- leesbevorderende activiteiten voor kinderen in klasverband (bv. Jeugdboekenmaanden)
- tentoonstellingen (eigen werking + faciliteren van initiatieven door derden)
- filmvoorstellingen voor volwassenen (eigen werking + faciliteren van verenigingen)
- lezingen voor volwassenen (eigen werking + faciliteren van verenigingen)
- vormingen voor volwassenen (bv. tablets, opvoeding,... -> vooral gratis aanbod van hogere overheid aan bibliotheken)
- faciliteren heemkundige kring
- faciliteren babbeltafel
- naaicafé (totale personeelsinzet: slechts 1,5u/week!)
- LonderLab (vandaag 50% vrijwilligerswerk)

- kranten en tijdschriften lezen
- collectie raadplegen (grasduinen + catalogusgebruik)
- studeren
- groepswerken maken
- werkplek met wifi en stopcontact

- gemeentelijke huiskamer / veilige en gezellige hangplek
- gezellige voorleesplekken voor ouders, grootouders,...

- gebruik van pc's , printer, scanner en eID-lezer met (beperkte) begeleiding
- opladen van budgetmeter (gas & elektriciteit) tijdens ruime openingsuren
- openbaar toilet
- waterfontein

stelling 3A:

De bibliotheek van de toekomst staat of valt met de mogelijkheden waarop het hele gebouw multifunctioneel gebruikt kan worden. Het losrekken van alle huidige en toekomstige functies en mogelijkheden uit de ruimte waarin de collectie staat opgesteld zou ertoe leiden dat heel wat huidige functies in de praktijk zullen verdwijnen, wegwijnen of niet langer mogelijk zullen zijn. Veel functies zijn immers conflicterend, waardoor het onmogelijk is om ze tegelijkertijd in dezelfde ruimte te laten plaatsvinden. Hierdoor gaan bv. alle activiteiten noodgedwongen buiten de openingsuren moeten plaatsvinden, wat dan weer extra inzet van personeel met zich meebrengt. Andere activiteiten gaan niet langer mogelijk zijn, wanneer ze niet over het hele gebouw gespreid kunnen worden.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 3B:

De bibliotheek van de toekomst staat of valt niet met de mogelijkheden waarop het hele gebouw multifunctioneel gebruikt kan worden. Het losrekken van alle huidige en toekomstige functies en mogelijkheden uit de ruimte waarin de collectie staat opgesteld betekent enkel dat er minder ruimte beschikbaar is voor deze functies en dat conflicterende functies niet langer tegelijk kunnen vervuld worden. Dit kan deels opgevangen worden door alle activiteiten buiten de openingsuren te laten plaatsvinden, ook al betekent dit extra inzet van personeel. Voor groots opgevatte activiteiten moet steeds een oplossing buiten de muren van de bib gevonden worden.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 3C:

...

Opmerkingen vanuit het beheerorgaan:

Door steeds maar weer nieuwe functies toe te voegen wordt de bibliotheek nog laagdrempeliger. Dit is het grote voordeel van het multifunctioneel gebruik van de huidige bibliotheekruimte. Dit weerspiegelt zich ook in de uitleencijfers.

De bib is een belangrijke tentoonstellingsruimte , ruimte voor persconferenties,... De bib is hiervoor beter geschikt dan GC Walschap. Nuance: in Walschap moeten verenigingen betalen. Maar: vooral de ligging bepaalt de toegankelijkheid.

Besluit van het beheersorgaan:

Wat hier opgesomd wordt aan functies bewijst dat de bib een belangrijke culturele functie heeft in Londerzeel. De huidige locatie trekt heel veel volk. Vanuit de bib wordt professioneel ingespeeld op dingen die leven, die zich aandienen,...

4) Ondersteunende (samen)werking

Behalve een eigen werking met eigen initiatieven heeft de bib ook een belangrijke ondersteunende functie. Naarmate het beleid binnen onze gemeente op een meer integrale manier wordt vormgegeven, zal deze ondersteuning en samenwerking in de toekomst nóg belangrijker worden.

Vandaag staat de bib bekend als de dienst die op alles "ja" zegt: we proberen in te spelen op alle kansen die zich aandienen, door steeds met een minimale inzet van mensen en middelen een maximale maatschappelijke meerwaarde te creëren.

Op school leren kinderen lezen binnen een eerder formele omgeving. In de bib leren kinderen leesplezier binnen een informele en leuke omgeving. Dit gebeurt zowel individueel (met of zonder de ouders) als in klasverband. Wie graag leert lezen, leert beter lezen.

Verenigingen maken dankbaar gebruik van onze infrastructuur en ondersteuning bij het organiseren van activiteiten zoals filmvoorstellingen, lezingen,... Het ontbreken van een cultuurzaal in Londerzeel centrum én onze praktische ervaring en hulpvaardigheid maakt van de bib de ideale partner.

Ook in de samenwerking met andere diensten spelen we vandaag vaak de publieke ruimte die we ter beschikking kunnen stellen uit als troef. Een tentoonstelling in de bib organiseren betekent een gegarandeerd breed publiek, ruime openingsuren en geen nood aan een conciërge.

Een initiatief zoals de babbeltafel werd pas een succes nadat het naar de gezellige en centraal gelegen bib verhuisd werd.

Met themastands zetten we regelmatig acties en activiteiten van andere diensten in de kijker en informeren we belangstellenden zowel in de breedte als in de diepte. Tevens bundelen we regelmatig activiteiten met andere diensten, om samen met iets groots uit te kunnen pakken (Kinderen Baas, Afrikaans festival,...)

stelling 3A:

In de bibliotheek van de toekomst wordt de ondersteunende functie nog verder uitgebouwd, o.m. door hiervoor voldoende multifunctionele fysieke ruimte te voorzien. Vanuit deze ondersteunende rol kan de bibliotheek immers met een minimale inzet van mensen en middelen een maximale maatschappelijke meerwaarde creëren, waarbij de gemeentelijke culturele infrastructuur optimaal benut wordt.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 4B:

In de bibliotheek van de toekomst wordt de ondersteunende functie sterk afgebouwd omdat hiervoor onvoldoende multifunctionele fysieke ruimte voor kan worden voorzien. Kleinschalige activiteiten door andere diensten (bv. Babbeltafel) kunnen eventueel nog buiten de openingsuren worden ingepland. Voor grotere activiteiten (bv. filmvoorstellingen, tentoonstellingen, lezingen,...) dient steeds een oplossing buiten de muren van de bib te worden gezocht, waardoor de samenwerking met/ondersteuning door de bib in de praktijk komt te vervallen.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 4C:

...

Besluit van het beheersorgaan:

Dit hangt sterk samen met het vorige punt: multifunctionaliteit van ruimte is zo belangrijk dat ze niet mag afgebouwd worden. Een cultuurzaal is vermoedelijk niet voor de eerste 10 jaar.

5) Vrijwilligerswerking/burgerinitiatieven

De succesvolle samenwerking met de heemkundige kring, die 20 jaar geleden ontstond, is een modelvoorbeeld van wat de bibliotheek van de toekomst kan zijn. Enkele inwoners komen naar de bib met een initiatief waarmee ze gratis en belangeloos andere inwoners helpen. Enkel en alleen door hiervoor de nodige ruimte ter beschikking te stellen kan de gemeente maatschappelijke meerwaarde realiseren. Deze ruimte wordt niet exclusief gebruikt door de heemkundige kring, maar vervult – net als de rest van het bibliotheekgebouw – heel veel verschillende functies (vergaderruimte, Babbeltafel, ruimte voor activiteiten, populaire studieplekken,...).

Bij relatief recente initiatieven vanuit de bib zoals de zadenbib, LonderSpeel en LonderLab komt het initiatief weliswaar vanuit de bib (bij LonderSpeel op vraag van het OCMW), maar bij de uitvoering wordt gezocht naar een formule die volledig kan draaien op vrijwilligers en op vrijwillige participanten en die waar mogelijk geautomatiseerd verloopt.

Het takenpakket van onze huidige medewerkers zit immers al jaren veel te vol, om onze werking nog verder te kunnen uitbreiden met nieuwe vormen van dienstverlening. Enerzijds is de keuze om hiervoor een beroep te doen op vrijwilligers hiervan een gevolg. Anderzijds realiseren we ook een belangrijke maatschappelijke meerwaarde door aan deze mensen een plaats en een zinvolle taak te bieden, waar ze vaak heel veel voldoening uit halen én veel dankbaarheid voor krijgen.

Tevens liggen we in de bovenste schuif bij diverse organisaties die mensen met een arbeidshandicap begeleiden en krijgen we van tijd tot tijd ook zeer gemotiveerde stagiairs uit het hoger onderwijs over de vloer (bibliotheekopleiding, sociaal werk, leerkrachten,...).

Stelling 5A:

De bibliotheek van de toekomst stimuleert en faciliteert actief burgerinitiatieven die een belangrijke maatschappelijke meerwaarde realiseren en probeert gemotiveerde vrijwilligers zo optimaal mogelijk in te zetten bij het uitwerken van vernieuwende vormen van dienstverlening, o.m. door hiervoor voldoende multifunctionele fysieke ruimte voor te voorzien. Ook hierbij wordt gezocht naar manieren om met zo weinig mogelijk inzet van mensen en middelen een maximale maatschappelijke meerwaarde te creëren, waarbij de gemeentelijke culturele infrastructuur optimaal benut wordt.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 5B:

De bibliotheek van de toekomst faciliteert geen burgerinitiatieven omdat hiervoor onvoldoende multifunctionele fysieke ruimte voor kan worden voorzien. Nieuwe vormen van dienstverlening zijn enkel mogelijk wanneer deze in de beschikbare ruimte kunnen worden ingepast (bijvoorbeeld door een andere functie te schrappen of te laten krimpen).

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 5C:

...

Besluit van het beheersorgaan:

Dit is van heel groot belang voor de inwoners van Londerzeel. De huidige ruimte leent zich daar ook uitstekend toe. We mogen fier zijn op het feit dat hier zoveel gerealiseerd wordt en dat er zoveel door vrijwilligers wordt gedragen. Het "gat" gaat pas zichtbaar worden wanneer er zaken worden weggehaald.

Als je de complexe puzzel die in de loop der jaren is ontstaan gaat afbouwen, dan kom je in een negatieve spiraal. Burgerinitiatieven zijn soms tijdelijk, maar ook dit is mooi meegenomen: het duurt zolang het duurt. Mooi dat we hierop in kunnen spelen.

Ongelofelijk wat de bib realiseert met het beschikbare budget. Wat het gemeentebestuur op dit moment mogelijk maakt met de middelen die ze ter beschikking stelt is veel groter dan wat elders gebeurt. Men moet zeer voorzichtig zijn met het ingrijpen op infrastructuur, ruimte, ligging,...

Als we zien vanwaar we gekomen zijn (mensen die al jaren in het beheersorgaan zitten): de beschikbare ruimte is in de loop der jaren enorm goed ingevuld met diverse initiatieven.

6) Personeelsbezetting & openingsuren

De huidige openingsuren van de bib zijn ruim en klantvriendelijk. De huidige personeelsbezetting is het absolute minimum om deze openingsuren te kunnen handhaven.

De infobalie van de hoofdbibliotheek dient steeds bezet te worden door 2 medewerkers. Dit is een absoluut minimum: er moet immers ten alle tijde minimaal één persoon kunnen ingrijpen wanneer bv. een bezoeker naar buiten gaat terwijl het alarm afgaat omdat een uitgeleend boek niet goed werd ingescand aan de zelfuitleenbalie.

Medewerkers aan de infobalie krijgen zeer regelmatig vragen waarbij het noodzakelijk is om bezoekers in het gebouw te vergezellen. Tegelijk zorgen deze medewerkers voor telefonische permanentie. Het baliewerk wordt het grootste deel van de tijd (omwille van onze beperkte personeelsbezetting) gecombineerd met backoffice taken, waarbij een medewerker de balie vaak even verlaat om iets te gaan halen in de backoffice ruimte,...

Een openingsdag van 13:30u tot 19u kost dus, incl. opstart ca. 12u aan personeelstijd in de hoofdbib. De mogelijke keuze om de uitleenpost in Malderen te sluiten, die door één medewerker bemand wordt, zou ca. 7u aan personeelstijd opleveren.

Elke vermindering van het aantal VTE's resulteert onvermijdelijk in minder openingsuren, binnen de context van het huidige bibliotheekgebouw.

Vandaag hebben we het voordeel dat vanop de balieverdieping auditief en beperkt visueel contact mogelijk is met bezoekers op beide verdiepingen, waardoor we snel en vlot kunnen ingrijpen wanneer bv. een groepje hangjongeren het te bont maakt. De tussenverdieping maakt de infobalie letterlijk laagdrempelig voor bezoekers op beide verdiepingen die met een vraag zitten.

Wanneer dit gegeven wijzigt, waardoor er geen auditief of visueel contact meer mogelijk is met de

bovenverdieping, dan resulteert ook dit onvermijdelijk in minder openingsuren, binnen de context van de huidige personeelsbezetting. Er moet dan immers voor elk openingsuur een extra personeelslid aanwezig zijn. De hoofdbib is vandaag 31,5 u/week open (+ 0,83 VTE).

Voldoende VTE's in de bib zijn echter niet genoeg om van de bibliotheek van de toekomst een succes te maken: er dienen daarnaast ook voldoende competenties aanwezig te zijn. Bij uitstroom is er nood aan een instroom van nieuwe competenties.

Het bibliotheekpersoneel bestaat vandaag uit een bibliothecaris, 2 bibliotheekdeskundigen en 4 uitvoerende medewerkers. Voor de twee eerste functies is minimaal een diploma hoger beroepsonderwijs (professionele bachelor) vereist.

Het succesverhaal dat we met onze bib schrijven, danken we voor heel groot stuk aan de enorme motivatie en inzet van onze medewerkers. Er is bijzonder weinig sturing nodig vanuit de leidinggevenden: medewerkers nemen zelf hun verantwoordelijkheid, komen met eigen initiatieven en werken in de praktijk horizontaal als een zelfsturend team. Wat veel innovatiegerichte organisaties vandaag (helaas vaak op een kunstmatige manier) proberen te realiseren groeide bij ons organisch in de loop der jaren.

Door leidinggevende medewerkers op B-niveau en uitvoerende medewerkers op C-niveau jarenlang horizontaal te laten samenwerken aan diverse projecten, ontstaat een zeer gezonde werkomgeving waarin mensen zichzelf optimaal ontplooiën. De B-functies stimuleren de C-functies om boven het niveau waarop ze werden aangeworven te gaan presteren. Zoiets groeit zeer organisch, zonder dat hier een plan of enige vorm van strategie bij komt kijken. De ene persoon heeft ook een grotere drive om zichzelf te ontplooiën door verantwoordelijkheid en initiatief te nemen dan de andere.

Personeelsbezetting Bib Londerzeel:

Vandaag:

Bibliothecaris B4: 1 vte

Bibliotheekprofessionals B1: 1,75 vte

Bibliotheekmedewerkers C1: 2,64 vte

Totaal: 5,39 vte

Voorstel van de werkgroep:

Bibliothecaris: B1: 1 vte

Bibliotheekmedewerker C4: 1 vte

Bibliotheekmedewerkers C1: 3 vte

Totaal: 5 vte

Voorstel van de bibliothecaris:

Bibliothecaris B4: 1 vte

Bibliotheekprofessionals B1: 1,5 vte

Bibliotheekmedewerkers C1: 3 vte

Totaal: 5,5 vte

Stelling 6A:

De huidige openingsuren zijn ruim en klantvriendelijk en dienen te worden gehandhaafd, wat bij een vermindering van het totaal aantal VTE's niet mogelijk is. Bibliotheekdeskundigen (B1-B3 – minimaal hoger beroepsonderwijs) zijn cruciaal voor de bibliotheek van de toekomst: zonder hen zou elk initiatief op de schouders van de bibliothecaris terecht komen. In de praktijk werkt zo een personeelsformatie enkel voor zeer kleine bibliotheken (minder dan 3 VTE's), die vaak weinig meer kunnen doen dan de dagelijkse werking in stand houden.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 6B:

De huidige openingsuren zijn te ruim. Het moet mogelijk zijn om de bib één of twee dagen te sluiten (bv. dinsdag en/of donderdag), en/of om bv. op 4 van de 5 weekdays om 17u te sluiten ipv. om 19u,... Bibliothekdeskundigen (B1-B3 – minimaal hoger beroepsonderwijs) blijven cruciaal voor de bibliotheek van de toekomst: zonder hen zou elk initiatief op de schouders van de bibliothecaris terecht komen. In de praktijk werkt zo een personeelsformatie enkel voor zeer kleine bibliotheken (minder dan 3 VTE's), die vaak weinig meer kunnen doen dan de dagelijkse werking in stand houden.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 6C:

De huidige openingsuren zijn te ruim. Het moet mogelijk zijn om de bib één of twee dagen te sluiten (bv. dinsdag en/of donderdag), en/of om bv. op 4 van de 5 weekdays om 17u te sluiten ipv. om 19u,... Bibliothekdeskundigen (B1-B3 – minimaal hoger beroepsonderwijs) zijn niet cruciaal voor de bibliotheek van de toekomst: zonder hen komt elk initiatief op de schouders van de bibliothecaris terecht, maar dit is niet problematisch. De kerntaak van de bib is en blijft volgens onze visie materialen uitlenen: wat de bibliothecaris daarnaast nog bovenop zijn beleidstaken en leidinggevende taken aan werking kan realiseren kan mooi meegenomen zijn, maar is zeker niet essentieel.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 6D:

...

Opmerkingen van de bibliothecaris:

Tijdens de vorige vergadering bracht het beheersorgaan reeds unaniem een negatief advies uit over het voorstel van de werkgroep, zowel wat betreft een vermindering van het aantal VTE's als wat betreft een vermindering van de vereiste professionaliteit.

Het bestuur heeft grotendeels rekening gehouden met dit advies en met de opmerkingen van de bibliothecaris. In de nieuwe formatie blijft de bibliothecaris ingeschaald op B4-niveau, met verder 1 VTE op B1 en 3,2 VTE's op C1.

De beperkte vermindering van het totaal aantal voltijd equivalenten (VTE's) is een gevolg van de bij het begin van de legislatuur gemaakte keuze om Bib Malderen te sluiten. Dit moet uiterlijk op het moment dat het nieuwe organigram in de praktijk wordt gebracht (= bij uitdiensttreding van een medewerker) gebeuren.

Opmerkingen vanuit het beheersorgaan:

Openingsuren buiten de werkuren zijn belangrijk.

Misschien moeten we de mogelijkheid onderzoeken om vrijwilligers in te schakelen om extra openingsuren te realiseren? Kunnen we Bib Malderen open houden door het exclusief door vrijwilligers te bemannen?

Malderen rendeert nog steeds heel goed, maar de infrastructuur is al jaren aan heropleving toe.

6/10 gemeenten sloot de voorbije jaren uitleenposten.

Wat met vervoer voor scholen (klasbezoeken)? Wanneer er enkel een hoofdbib overblijft, dan moeten we inzetten op vervoer. Dit is vandaag reeds mogelijk, wanneer de scholen een aanvraag doen bij De Lijn (culturele uitstappen). Dit moet beter gecommuniceerd worden naar de directies.

7) Stockageruimte & kantoorruimte

Economisch bekeken is het verstandiger om materialen eenmalig te gebruiken en ze daarna weg te gooien, dan om stockageruimte te bouwen en materialen bij te houden voor hergebruik.

In ons huidige gebouw hebben we echter voldoende stockageruimte, dus deze wordt ook benut (soms zelf wat teveel). Heel veel materialen die gebruikt worden voor activiteiten zijn (vaak zeer degelijke) recuperatiematerialen die op een bepaald moment onze richting uitkomen, of eerder gebruikte materialen die een heel nieuwe toepassing krijgen. Dit is één van de belangrijkste redenen waarom we er tot ieders verbazing steeds weer in slagen om zoveel te doen met zo weinig middelen.

Bij bibliotheken die nog medewerkers in dienst hebben die instaan voor mediaverzorging (boeken kaffen gebeurde vroeger doorgaans door medewerkers op D-niveau) kan het financieel interessanter zijn om minder kantoorruimte te bouwen en te besparen op personeel, door boeken kastklaar te laten leveren (incl. rugetiket, RFID-tag, barcode en kafffolie).

Dit betekent in de praktijk dat de volledige collectie moet worden aanbesteed bij de hoofdzetel van Standaard Boekhandel of bij Medio Europe (de enige twee leveranciers die deze service momenteel aanbieden in Vlaanderen).

Om lokale boekhandels te beschermen heeft de Vlaamse regering recent de gereguleerde boekenprijs ingevoerd, met daaraan gekoppeld een maximale bibliotheekkorting van 20%, die we ook in het verleden al bij al onze leveranciers genoten. Uiteraard bieden ook Standaard Boekhandel en Medio Europe deze maximale korting bij onze volumes.

De meerprijs om alle materialen kastklaar te laten leveren ligt vermoedelijk tussen de 15 000 € en 20 000 € per jaar. Het totale budget voor collectievorming is momenteel ca. 55 000 € per jaar.

Het grootste deel van het collectiebudget wordt besteed bij de lokale Standaard Boekhandel. Daarnaast wordt vandaag nog een beroep gedaan op gespecialiseerde handelaars voor jeugdboeken (zichtzendingen), strips, dvd's en kranten en tijdschriften. Het is bekend dat de marges van lokale boekhandels vaak zo klein zijn, dat één grote klant zoals een bibliotheek soms het verschil kan maken tussen nog net rendabel en net niet meer rendabel zijn.

Tijdens het invoeren bepaalt de medewerker die het materiaal heeft aangekocht wat er op het rugetiket komt te staan (genre-pictogram en plaatsing). Hierbij wordt vaak afgeweken van de standaard die door de kastklare leveranciers wordt gevolgd, vanwege bewuste keuzes uit het verleden. Zo gebruiken we bv. veel sneller genre-pictogrammen bij onze romans. Het aanmaken van de rugetiketten is sterk geautomatiseerd, waardoor de inzet van personeel zeer beperkt blijft.

Het kaffen van de boeken is daarentegen veel arbeidsintensiever, maar dit gebeurt bij ons al jaren door één zeer gemotiveerde vrijwilliger. Regelmatig weigeren we nieuwe vrijwilligers die deze taak graag op zich zouden willen nemen, want niemand doet dat zo goed en zo snel dan de vrijwilliger die dit al jaren doet.

Stelling 7A:

In de bibliotheek van de toekomst is geen plaats voor stockage en voor mediaverzorging. Materialen voor activiteiten, themastands,... worden aangekocht voor éénmalig gebruik en worden daarna weggegeven of weggegooid. Hiervoor worden extra werkingsmiddelen voorzien. Alle mediaverzorging wordt uitbesteed, zodat we ook de kantoorruimte tot een absoluut minimum kunnen beperken ten voordele van de publieke ruimte. Ook hiervoor worden extra werkingsmiddelen voorzien. Voor vrijwilligers is geen plaats in de kantoorruimte.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 7B:

In de bibliotheek van de toekomst is geen plaats voor stockage en voor mediaverzorging. Materialen voor activiteiten, themastands,... worden aangekocht voor éénmalig gebruik en worden daarna weggegeven of weggegooid. Hiervoor worden geen extra werkingsmiddelen voorzien: deze middelen dienen gevonden te worden binnen het huidige budget voor de bibliotheek. Alle mediaverzorging wordt uitbesteed, zodat we ook de kantoorruimte tot een absoluut minimum kunnen beperken ten voordele van de publieke ruimte. Ook hiervoor worden geen extra werkingsmiddelen voorzien: deze middelen dienen gevonden te worden binnen het huidige budget voor de bibliotheek. Voor vrijwilligers is geen plaats in de kantoorruimte.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 7C:

In de bibliotheek van de toekomst is voldoende plaats voor stockage en voor mediaverzorging. De recyclage- en recuperatiecultuur stelt de bib in staat om op een duurzame manier veel te doen met weinig (en vaak zelfs zonder) werkingsmiddelen.

Ook voor vrijwilligers is er plaats in de kantoorruimte. Zolang er vrijwilligers gevonden worden die de mediaverzorging voor hun rekening nemen heeft het geen enkele zin om deze taak uit te besteden.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 7D:

....

Besluit van het beheersorgaan:

Mediaverzorging moet in eigen beheer blijven, aangezien dit door vrijwilligers gebeurt.

Stockageruimte is een plus, maar het is niet noodzakelijk dat daar in de bib zelf plaats voor wordt gevonden. De publieke ruimte dient te primeren, wanneer er keuzes moeten gemaakt worden m.b.t. de beschikbare ruimte

8) Inrichting

Wanneer de bibliotheek zou verhuizen naar een ander gebouw, dan moet dit gebouw uiteraard na de verbouwingen ingericht worden als bibliotheek.

Jan Van Vaerengbergh raamt de kostprijs van de goedkoopste standaardinrichting op ca. 500 euro/m².

Bij veel bibliotheekverbouwingen wordt er echter gekozen voor maatwerk en wordt er een beroep gedaan op de expertise van gespecialiseerde interieurarchitecten, wat het prijskaartje gevoelig kan opdrijven.

Stelling 8A:

De bibliotheek van de toekomst vereist een aantrekkelijke en doordachte inrichting. Hiervoor dient geen beroep te worden gedaan op gespecialiseerde externe expertise: we hebben voldoende kennis en competenties in huis. De goedkoopste standaardinrichting is aantrekkelijk en degelijk, waardoor deze volstaat.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 8B:

De bibliotheek van de toekomst vereist een aantrekkelijke en doordachte inrichting. Hiervoor dient een beroep te worden gedaan op gespecialiseerde externe expertise. Om de beperkte ruimte optimaal te benutten zijn maatwerk en slimme interieuroplossingen (met een prijskaartje) een absolute noodzaak.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 8C:

De bibliotheek van de toekomst vereist een aantrekkelijke en doordachte inrichting. Het meubilair uit het huidige gebouw verhuizen volstaat om dit te realiseren. Er is geen nood aan een budget voor inrichting.

Akkoord/niet akkoord

Motivatie:

Stelling 8D:

...

Besluit van het beheersorgaan:

Het verleden heeft uitgewezen dat er wel wat kennis in huis is om een bibliotheek in te richten.

Een eventuele verbouwing zal zeer professioneel moeten aangepakt worden: het is een zeer grote uitdaging om van het OCMW-gebouw een bibliotheek te maken.

Algemene opmerkingen vanuit het beheerorgaan:

Er zijn vandaag al parkeerproblemen in de buurt van de muziekacademie: de mobiliteit moet in kaart gebracht worden.

Mogelijk kan er achteraan het gebouw een extra parking voor de bib en de academie voorzien worden.

Er is wisselwerking tussen de bib en de muziekacademie mogelijk.

Er moet onderzocht worden op welke momenten de polyvalente zaal van de muziekacademie drukbezet is. Is het in de praktijk wel mogelijk om deze te delen met de bib voor activiteiten?

Kan er een gemeenschappelijke onthaal gerealiseerd worden voor de academie en de bib?

Wanneer men in de richting van inkrimpen zou gaan, moeten er voldoende waarborgen zijn dat alles wat in de loop der jaren is opgebouwd op één of andere manier kan opgevangen/verdergezet worden.

Wanneer je delen uit de werking weghaalt, dan gaat de schade groter zijn dan enkel het weggehaalde stuk: er ontstaat een domino-effect.

De rode lijn in alle reacties: de beslissing mag geen louter financiële beslissing zijn. De burger mag hier geen slachtoffer van worden.

02 VARIA EN RONDVRAAG

Er werden geen variapunten besproken.

Emiel De Cock
Voorzitter

Tim Lerno
Secretaris